

Activitat “No et cremis! Els incendis s'apaguen a l'hivern”

Activitat prèvia. Guió professorat

NO ET CREMIS!

ELS INCENDIS S'APAGUEN A L'HIVERN

Tipus d'activitat	Idees prèvies sortida a camp
Espai de realització	Aula
Duració i calendari	Taller d'una hora (previ a la visita a Can Monmany).

1. INTRODUCCIÓ

El Mediterrani és zona propensa als incendis i aquests hi tenen lloc de manera natural. Els boscos que veiem actualment són el resultat de mil·lennis d'interacció amb la població: aprofitament de fusta, ramaderia, caça, esbarjo,...

No obstant, els **canvis demogràfics i climàtics dels últims 50 anys han generat fortes modificacions del paisatge que han fet més complicada la gestió forestal** i de retruc, augmentar el risc d'incendi. Podem dir que **mai havíem tingut tan bosc ni tan abandonat** i que l'alta densitat d'arbres i sotabosc el fan molt susceptible als efectes del canvi climàtic: sequera, plagues i incendis forestals.

En zones periurbanes, a més a més, el bosc és un espai d'oci que rep molts visitants i sovint trobem urbanitzacions a tocar del bosc o en el seu interior. Tot plegat fa que la gestió sigui més complexa i els possibles impactes d'un gran incendi majors. Un exemple d'aquesta situació que es repeteix en nombrosos indrets del territori és Collserola. Es parla que el bosc de Collserola podria patir un incendi de 6a generació i cremar-se en qüestió d'hores...

En aquesta activitat parlarem d'aquest context a partir de la situació de la finca de Can Monmany, ubicada a Collserola entre la urbanització de Valldoreix i el bosc del Parc Natural. Un exemple de mosaic agroforestal que és una excepció en el context de la serra. Tot plegat també ens farà reflexionar sobre el paper de l'agricultura en la gestió del paisatge i en la importància de la seva recuperació.

2-METODOLOGIA

- A) **Pluja d'idees prèvies** sobre el foc, els canvis en el paisatge i el canvi climàtic.
- B) **Exploració de la temàtica** a través de notícies dels mitjans (premsa escrita i tres petits reportatges de TV3).
- C) **Preparació d'una entrevista** a una pagesa de la finca d'horta ecològica de Can Monmany (distribució de rols, equips d'especialistes i preparar preguntes).

Aquesta proposta s'adaptarà al context de cada centre i grup classe. Demanem al professorat que com a mínim **es visualitzin el primer vídeo i es portin preparades preguntes per a la entrevista** (és la manera de fer una ruta dinamitzada amb la participació activa de l'alumnat).

A- PLUJA D'IDEES PRÈVIES

ENS FEM PREGUNTES:

- **Quina idea ens ve al cap quan pensem en foc/incendi?**

Tots els focs són perillosos i perjudicials? Sempre hi ha hagut incendis? Hi ha incendis naturals? Podem reduir l'impacte dels incendis? Només els bombers gestionen els incendis? Heu vist mai algun incendi? I alguna zona cremada?

- **Com ha canviat el paisatge de Catalunya en els darrers 100 anys?**

Penseu que hi ha més o menys bosc? Aquest bosc està més net i més ben gestionat? I l'agricultura, ha augmentat o disminuït? I la ramaderia?

Algunes dades: entre 1970 i 2016 la superfície forestal es va incrementar un 36% a Catalunya. A més a més, l'aprofitament forestal (extracció de llenya, ramaderia,...) s'ha reduït considerablement i els boscos són més densos.

- **Què té a veure el canvi climàtic amb els incendis?**

Què és el canvi climàtic? I com deu afectar als boscos? I als incendis? En un futur plourà més o menys?

Els indicadors climàtics apunten que en futur cada cop seran més freqüents els escenaris de sequera intensa com els del 2012, el 2016, el 2021 o el 2023. La temperatura puja de forma significativa des de fa dècades, i les projeccions futures van en la mateixa direcció.

A Catalunya hi ha moltes zones on els arbres creixen molt junts — són més dèbils— i competeixen més per l'aigua i els recursos. Aquesta situació els fa més vulnerables a patir d'episodis de decaïment (boscos amb presència d'arbres morts o secs superior al 5%) i plagues forestals tan bon punt es produeix una sequera.

PROPOSTA PER DESENVOLUPAR L'ACTIVITAT:

MATERIALS

- Pots-its o similar
- Bolis o retoladors

1. Es comença preguntant al grup classe quina imatge/paraula els hi ve al cap quan escolten la paraula **foc/incendi/bosc/canvi climàtic**
2. Es reparteixen post-its a l'alumnat, i en un d'ells escriuen/dibuixen el primer que els hi hagi vingut al cap. Quan ho tenen, ho enganxen a la pissarra.
 - Si al posar el post-it a la pissarra, veuen una paraula/dibuix semblant, el col·loquen al costat; per poder anar agrupant conceptes/idees.
 - **Quan tothom ha acabat, es llegeixen alguns exemples.**

Es pot repetir la dinàmica amb els tres temes proposats (foc, bosc i canvi climàtic) o distribuir inicialment el grup classe en subgrups i formular les tres preguntes inicials plantejades.

B) EXPLORACIÓ DE LA TEMÀTICA A TRAVÉS DE NOTÍCIES

Al material de suport trobareu un document amb articles de premsa escrita.

Aquí adjuntem els tres links per poder visualitzar els reportatges:

<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/programa/agricultura-com-a-eina-per-prevenir-els-incendis-a-collserola/video/6199030/>

<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies-comarques/collserola-podria-patir-un-incendi-de-sisena-generacio-i-cremar-se-en-poques-hores/video/6138689/>

<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies-comarques/prova-pilot-de-pastura-amb-rucs-a-collserola/video/6169823/>

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

1. El professorat reparteix a l'alumnat alguns articles de diaris amb algunes dades impactants. Creieu que a Catalunya cada any hi ha més incendis o menys? Per què? Tenim alguna idea?

- Per parelles o petits grups intenten escriure dues llistes:
 - Per què hi ha més incendis?
 - Què podríem fer per disminuir el risc d'incendis?
- En veu alta es comenten fins a tenir una llista de classe.

2. El professorat explica que aquesta activitat es centra en els incendis forestals que podrien afectar el Parc de Collserola. Es projecten els links (són tres petits reportatges sobre el Parc de Collserola on també surt Can Monmany i la gestió del mosaic-agroforestal). A veure si alguna de les opcions que han pensat apareix al vídeo o no.

3. El professorat pregunta: després de veure el vídeo, algú vol afegir alguna idea nova sobre els incendis? Ha sortit algun concepte que no coneixíeu?

MATERIALS

- Articles diari
- Pantalla i projector
- Links reportatges

C) PREPARACIÓ ENTREVISTA A UNA PAGESA DE CAN MONMANY

Expliquem que farem una sortida a la finca agrària que surt al primer reportatge. Entre altres activitats, farem una entrevista a una pagesa que treballa a la finca així que hem de preparar les preguntes que li farem.

Més informació sobre la finca: www.lortiga.cat (es pot veure vídeo pàgina inicial)

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ:

1. S'organitza la classe en tres grups, que després serviran pel dia de la visita a Can Monmany.

2A- VERSIÓ PRIMÀRIA: Cada un dels 3 grups ha de pensar unes 6 preguntes per a fer a una pagesa de Can Monmany.

2B- VERSIÓ SECUNDÀRIA: Proposem fer una ruta dinamitzada per la finca en que els infants hagin de fer un reportatge sobre la visita (el resultat serà un vídeo amb l'entrevista). Cada un dels grups es reparteix els següents rols i pensen 6 preguntes:

- **Presentador/a (1):** un alumne presenta el reportatge.
- **Periodistes històrics (2):** Com era el paisatge aquí fa 100 anys? Hi havia més o menys bosc? I agricultura? Sempre hi ha hagut cases?
- **Periodistes especialitzats en agricultura (2):** Què es cultiva a Can Monmany? On es ven? Abans què es cultivava? Què és l'agricultura ecològica? Com afecta l'agricultura en els incendis?
- **Periodistes climàtics (2):** Està canviant Collserola amb el canvi climàtic? Com afecta el canvi climàtic en els incendis?
- **Càmera (2):** un alumne pot fer fotos i l'altre vídeo.
- **Direcció (1):** un alumne dirigeix el reportatge: llums, càmera, acció!